

experience and Ukrainian realities (Proceedings of the seminar)] in Visnyk Shkoly politychnoi analityky [Bulletin of the School of Political Analysis], Vol. 2(7), pp. 134 – 140.

26. Shevchuk, M. (1996) 'Politychna opozyttsiia u FRN: dosvid politolohichnoho osmyslennia praktychnoi diialnosti' [Political opposition in Germany: the experience of political understanding of practice] in *Politychna opozyttsiia: teoriia ta istoriia, svitovyi dosvid ta ukrainska praktyka. Materialy naukovo – praktychnoi konferentsii [Political opposition: theory and history, world experience and Ukraine practice]*, Kyiv, pp. 149-153.

Бондар С. С., кандидат политических наук, доцент, доцент кафедры общественных дисциплин, Уманский государственный педагогический университет имени Павла Тычины (Умань, Украина), E-mail: foxy-67@mail.ru

Понятие политической оппозиция в исследовании властных отношений: украинский и зарубежный опыт.

Аннотация. Статья посвящена исследованию понятия политическая оппозиция в исследовании властных отношений посредством украинского и зарубежного опыта. Сформулированы основные институциональные и процедурные условия эффективной деятельности политической оппозиции. Выявлены факторы, которые влияют на характер институционализации политической оппозиции. На основании анализа функционирования оппозиции в зарубежных демократических странах сделан ряд обобщений, направленных на закрепление возможностей эффективной деятельности оппозиции. Определены перспективы и проблемы законодательного урегулирования статуса политической оппозиции в Украине, перспективы и возможные направления ее развития.

Ключевые слова: политическая оппозиция, система властных отношений, институционализация, парламентская оппозиция, правовая регламентации.

Bondar S. S., PhD in political sciences, associate professor of the Department of social sciences, Uman state pedagogical university named Paul Tychyna (Uman, Ukraine), E-mail: foxy-67@mail.ru

Concept political opposition in the study of power relations: ukrainian and foreign experience.

Abstract. The article is devoted to the research of institutional principles of political opposition activity in democracies. The process of political opposition origin and development conception in political theory is researched. Political opposition activity factors and conditions are defined and described. The conditions of institutionalization of the political opposition are described. Main stage of political opposition development in Ukraine is defined.

The author formulates the definition of the "true" political opposition on the contemporary stage development of the political opposition in Ukraine. The conclusions are made and the practical guidelines are formulated on the basis of research outcomes.

Key words: political opposition, system of power relations, institutionalization, parliamentary opposition, low regulations.

УДК 321.02:124.5

Воронова Т. В.

старший викладач кафедри політології
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара
(Дніпропетровськ, Україна), E-mail: kafpol@ukr.net

ПРЕЗИДЕНТСЬКЕ ТА ПРОТЕСТНЕ ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглядаються особливості політичного лідерства в рамках і за підсумками «євромайдану». Категорія «підтримуючий міф суспільства» використовується, щоб описати відмінності між лідерами політичних партій і лідерів неурядових організацій, що брали участь в «євромайдані».

Петро Порошенко розглядається як один з політичних лідерів «євромайдану», який продемонстрував відмінну поведінку від протестних лідерів і став основним бенефіціаром при розподілі прихильників. Як Президент України він реалізує позитивну програму

президентської політичного керівництва.

Ключові слова: *політичне лідерство, «євромайдан», лідери неурядових організацій, лідерів політичних партій, президентське політичне лідерство.*

Дослідження політичного лідерства в Україні знову й знову набуває актуальності в силу постійного оновлення як представників цього інституту, так і умов його існування, зокрема механізмів формування політичного лідерства. Якщо протягом 90-тих років дослідники говорили про політичних лідерів генеза становлення яких була пов'язана з дисидентським рухом, структурами КППС, «червоним директором», тощо, то з впровадженням пропорційних виборів, а особливо з переходом до парламентсько-президентської форми правління в 2005 році, власне українські партії перетворились на інститути, що забезпечували зростання політичних лідерів. З розвитком неурядових організацій, вони також почали виконувати цю функцію. Хоча мало якій з організацій вдалося ефективно виконувати цю функцію в умовах «звичайного» політичного процесу, без участі в різних формах масового протесту. Можна говорити взагалі, про те, що особливістю українського політичного лідерства, починаючи з протестного руху «Україна без Кучми», став значний вплив на ці процеси масових акцій протесту. Останнім з таких подій став Євромайдан, в ході якого статус політичних лідерів отримали зовсім нові обличчя, підтвердивши, таким чином, його значимість в процесах творення нових політичних лідерів.

Політичне лідерство в Україні є традиційною темою для досліджень і в цьому контексті можна згадати численні праці Д. Видріна, В. Горбатенко, С. Здіорук, М. Кармазіної, М. Михайльченко, А. Пахарева, А. Романюка та О. Траверсе. Проте особливості формування політичних лідерів в умовах протестної активності, зокрема подій «Євромайдану» поки що залишаються недослідженими, в силу занадто малого відтинку часу, що минув після цих подій.

Тому в рамках даної статті ми ставимо за мету дослідження особливостей такого інституту політичного лідерства в Україні як протестні акції. Особлива увага до функціонування політичного лідерства в умовах масових протестів пов'язана з очікуваннями щодо його результатів. Від протестів як інституту формування політичних лідерів очікують термінової, радикальної зміни лідерів, що опиратиметься на нові ціннісні засади, тобто появи нового типу лідерів. Термінової, оскільки в умовах масових протестів час становлення політичного лідера скорочується. В рамках політичної партій, парламенту чи іншої державної установи тощо, формування лідера йде роками. В умовах «Майдану» чи «Євромайдану» час його формування вимірюється тижнями або ж місяцями. Відмінність ця обумовлена інтенсивністю подій та контактів зі своїми прихильниками. Протестне лідерство є окремим типом лідерства з власними характеристиками. Н. Бірюков класифікував різні підходи до лідерства, зазначаючи, що різні дослідники вбачають в ньому: 1) вплив, 2) управління, координацію чи контроль, 3) прийняття рішень, 4) новаторство. Останній варіант лідерства передбачає, що лідери це ті, хто «веде вперед», на відміну від тих, хто керує не пропонуючи оригінальних рішень. Новаторство одна з ознак протестного лідерства, проте вона може бути притаманна і лідерству в рамках політичних партій тощо. Інша дослідниця, Г. Авцинова за основу своєї типології взяла такі критерії: відношення до влади, способи та методи досягнення поставлених цілей, тип діяльності, відношення до дійсності.

Відносно влади вона виділила опозиційного і пануючого лідера. Опозиційний тип, у свою чергу, розбила на два підтипи: конфронтаційно-опозиційний підтип, непримиренний супротивник даної влади, що прагне скинути її будь-що-будь, і конструктивно-опозиційний підтип, який критикує дану владу, але не орієнтований на її негайне скинення. Співставляючи запропоновані типи діяльності з поведінкою дійових осіб «Євромайдану» можемо сказати, що конструктивно-опозиційну поведінку демонстрували представники парламентської опозиції – Яценюк, Турчинов, Кличко, натомість конфронтаційно-опозиційну – представники громадянської

опозиції, які представляли «третій сектор», мережу різноманітних неурядових організацій.

Походження протестних політичних лідерів наклало особливий відбиток на їх характеристики, оскільки їх діяльність в рамках неурядових організацій має свої особливості. На думку О. Л. Музики, «лідерство у громадських організаціях за своєю психологічною структурою, функціями і особливостями ... спонтанне, значною мірою неформальне і конкурентне. Цей вид лідерства вимагає від людей самодетермінованої активності і постійного руху вперед, що, у свою чергу, вимагає інтуїтивного врахування закономірностей розвитку особистості в групі і розвитку групи в цілому». В рамках подібної діяльності збереження чи втрата лідерства залежить від особистісних якостей людини, від її вміння орієнтуватися у складних групових процесах, виробляти рішення, які враховують потреби окремих людей і групи в контексті суспільних вимог і параметрів суспільної ситуації. Саме ці риси лідера громадської організації є важливими в умовах масових протестних дій і дозволяють йому висунутись на передній план.

Відмінність між конструктивно-опозиційною поведінкою партійних лідерів та конфронтаційно-опозиційної поведінкою лідерів громадянського сектора можна пояснити, завдяки апеляції до поглядів Р. Такера, який пропонував використовувати термін «підтримуючий міф» суспільства для створення типології політичних лідерів. Говорячи про міф, він мав на увазі візію, ідею чи концепцію суспільства як цілого. Партійні лідери, прагнуть до збереження і використанні «підтримуючого міфу» суспільства, вбачаючи в діяльності свої опонентів відхилення від моделі закладеної в міфі і закликаючи до їх подолання шляхом зміни окремих негативних практик.

Лідери громадянського сектора, такі наприклад як Дмитро Ярош, розцінюють ситуацію як настільки принципово неправильну, що єдиним виходом з ситуації бачать фундаментальну перебудову суспільства, тобто зміну самого «підтримуючого міфу». Інший лідер що здобув популярність під час «Євромайдану», Єгор Соболєв, виступив одним з лобістів процесів «люстрації» і прийняття відповідного закону. На його прикладі ми бачимо як руйнування ідеологічної влади «підтримуючого міфу» над свідомістю людей і запровадження нового «міфу» виконує діагностичну, керівну і мобілізуючу функції.

Ярош та Соболєв претендують на моральне лідерство, звертаються до фундаментальних бажань, прагнень та ціннісних орієнтацій своїх послідовників, що вимагають покарання для чиновників, рішучої боротьби з корупцією, відмовляються від цінностей стабільності на користь справедливості тощо. Саме це зумовлює їх конфронтаційний стиль.

Прорив до «великої політики» лідерів громадянського сектора виглядає логічним, якщо прийняти до уваги, що «Євромайдан» слід розглядати ще як і прояв апогею недовіри українців до політиків, яка послідовно розвивалася з 2004 року, після розчарування наслідками «Помаранчевої революції». «Без політиків» - саме таким було спочатку гасло Євромайдану, і ситуація змінилась тільки після початку «силових акцій» проти протестуючих.

Оцінки стану політичного лідерства в Україні і до цього коливались від помірковано позитивних до відверто негативних, як наприклад розлогий висновок С. В. Щедрова – по-перше, політичні лідери дуже слабко, а інколи зовсім не виконують свої функціональні обов'язки з приводу вироблення стратегії розвитку, консолідації суспільства, налагодження взаємодії між владою та суспільством, ініціювання реформ та мобілізацію мас на їхнє здійснення. По-друге, нові умови діяльності змушують політичних лідерів ... посткомуністичного типу змінюватися і пристосовуватися до них. З точки зору технології прийняття політичних рішень лідери посткомуністичного типу є прихильниками номенклатурного політичного стилю, при якому рішення приймаються вузьким колом осіб, закрито. У цьому

сенсі вони виступають як популістські лідери, які прагнуть висловити реальні потреби широких мас, активно втягуються в політику. Однак орієнтація на тимчасові інтереси натовпу не дозволяє популістським лідерам довго підтримувати свою легітимність. Можна погодитись з останнім висновком дослідника, адже, наприклад, українські президенти, перемагаючи на виборах з підтримкою більше 50% виборців дуже швидко втрачали їх довіру. Це є промовистим свідченням проблем з політичним лідерством в Україні.

Відсутність рейтингових політиків взагалі свідчить про невдачу інституту політичного лідерства в країні в цілому. Низький рейтинг усіх без виключення президентів свідчить про проблеми з виконання ними ролі політичного лідера. Леонід Кучма, Віктор Ющенко і Віктор Янукович були кращими політичними лідерами перебуваючи в статусі лідера опозиції, партійного лідера тощо, ніж політичними лідерами на посаді президента. Це можна пояснити складністю завдань, що постають перед Президентом України, або недостатнім розумінням особливостей президентського політичного лідерства.

Політичні лідери – це все ж люди, які мають бути професійно, інтелектуально, морально – психологічно та організаційно підготовлені до владної діяльності, спроможні справляти легітимний вплив на все суспільство або його окремі частини. Проте на українській політичній арені за роки незалежності, на жаль, так і не з'явилося достатньо особистостей, які були б здатні вирішувати сучасні завдання не тільки управлінські завдання з розбудови державності. Політичні лідери зобов'язані структурувати і когнітивний простір масової свідомості шляхом створення, стимулювання і підтримки соціальних категорій, здатних вмістити в себе якомога більшу кількість послідовників, рядових членів суспільства². Низький рейтинг українських президентів це якраз ознака того, що вони не змогли створити почуття єдиного «ми», яке мало об'єднати суспільство і лідера, жоден з них не зміг показати себе в якості інстанції, що підтримує «колективну ідентичність».

Наприклад президентське політичне лідерство в часи Кучми не дотримувалося основних умов ефективного лідерства, таких як здатність формувати соціальні категорії, що дають змогу протиставляти «своїх» та «чужих», здатність пов'язувати ці категорії з потребами й установками послідовників, виконувати роль «прототипу», який є втіленням запропонованої соціальної категорії.

Практично відсутньою була позитивна змістовна програма президентського політичного лідерства. Під час президентських виборів 2004 року визначилися альтернативи подальшого національного розвитку, які характеризувалися якраз наявністю позитивних змістовних програм, що стали причиною мобілізації громадських і політичних сил.

На жаль, обидві позитивні змістовні програми не мали достатнього потенціалу для консолідації суспільства, оскільки апелювали до різних систем суспільних цінностей. Тому можна говорити про неправильний вибір порядку денного для позитивних змістовних програм.

На виборах 2004 року Віктор Ющенко зробив акцент на позитивній стороні ідентичності «європеїзму», тобто став активно нав'язувати суспільству нові категорії такі як «європейська інтеграція», потенційно здатні викликати відторгнення, активізував категорії «реформи», «демократизація». Запропонована ним ідентичність породила поглиблення внутрішніх суперечностей у регіональному та ідеологічному форматі. Два основні табори – помаранчевий і біло – синій – сформувалися кожна довкола своєї позитивної програми, жодна з яких не могла забезпечити мобілізації суспільства в масштабах країни в цілому, і мала ознаки усталеної регіональності. Внаслідок цього В. Ющенко в статусі Президента зіткнувся з надзвичайно складною проблемою консолідації. Він випереджав велику частину українських громадян, не готових сприйняти його модель нової країни, європейську інтеграцію і, таким чином, його самого, тобто не повною мірою задовольняв очікування однієї частини

суспільства, яка мобілізувалася довкола запропонованих В. Януковичем категорій «стабільність», «розвиток українсько-російських відносин», а в ході здійснення повноважень, перестав задовольняти і власних виборців, фактично відстаючи від їх сподівань у питаннях демонтажу колишнього режиму і модернізації країни. Він виявився поганим «прототипом», тобто його виборці перестали сприймати його як особу, що найбільшою мірою відповідає категорії, яка закладена в основу існування групи.

Чи можуть нові політичні лідери, що з'явилися на хвилі протестів уникнути цих помилок? За природою своєю вони більше експресивні лідери, орієнтовані на підтримку у своїх прихильників відчуття єдності, суб'єктності і натхнення. Тоді як після завершення «Євромайдану» суспільство потребує лідерів більше інструментальних, які вкажуть ясні і доступні цілі, налагодять комунікацію і забезпечать мобілізацію широким мас. Якщо Ярош, Парасюк та Соболев, як лідери саме експресивні, забезпечували натхнення учасників «Євромайдану», пропонували цілі, забезпечували комунікацію та мобілізацію саме серед учасників «Євромайдану», то відразу по закінченню цієї екстраординарної ситуації виявилось, що для більшості населення вони є слабкими політичними лідерами, натомість у найбільш виграшну позицію потрапив Петро Порошенко, який відрізняється від них як своїм характером, так і властивостями його конститuentів та взаємозв'язком з ними і контекстом, в якому здійснюється лідерство. Якщо Дмитра Яроша можна ідентифікувати в якості лідера-«прапороносця», в силу наявності у нього власного бачення дійсності і прагнення до кардинального перетворення існуючої політичної системи, здатності визначати динаміку, темп, характер політичних подій, формувати політичну проблематику; то Петро Порошенко спочатку був близьким до лідера-«пожежного», намагаючись реагувати на анексію Криму, а згодом на утворення

Серед політичних лідерів, які вийшли на новий рівень популярності в ході «євромайдан» слід в першу чергу згадати Петра Порошенка, який також відмовився моделі поведінки партійного лідера і наближався до лідерів громадянського сектора.

Політичні лідери зобов'язані структурувати когнітивне простір масової свідомості шляхом створення, стимулювання та підтримки соціальних категорій, здатних вмістити в себе якомога більшу кількість послідовників, рядових членів суспільства. Низький рейтинг в перші ж роки після обрання всіх попередніх українських президентів це якраз ознака того, що вони не змогли створити відчуття єдиного «ми», яке повинно об'єднати суспільство і лідера, жоден з них не зміг показати себе як інстанції, яка підтримує «колективну ідентичність».

Можуть нові політичні лідери, з'явилися на хвилі протестів уникнути цих помилок? За своєю природою вони більше експресивні лідери, орієнтовані на підтримку в своїх прихильників відчуття єдності, суб'єктності і натхнення, тоді як після завершення «євромайдан» суспільство потребує лідерів більше інструментальних, які вкажуть ясні і доступні цілі, налагодять комунікації і забезпечать мобілізацію широким мас. Якщо Ярош, Парасюк і Соболев, як лідери саме експресивні, забезпечували натхнення учасників «євромайдан», пропонували мети, забезпечували комунікації та мобілізацію саме серед його учасників, то відразу після закінчення цієї екстраординарної ситуації виявилось, що для більшості населення вони є слабкими політичними лідерами. На цьому фоні в найбільш виграшну позицію потрапив Петро Порошенко, який відрізняється від них як своїм характером, так і властивостями його послідовників і взаємозв'язком з ними і контексту в якому здійснюється лідерство. Якщо Дмитра Яроша можна ідентифікувати в якості лідера - «прапороносця», в силу наявності у нього власного бачення дійсності і прагнення до кардинального перетворення існуючої політичної системи, здатності визначати динаміку, темп, характер політичних подій, формувати політичну проблематику; то Петро Порошенко спочатку був близький до образу лідера - «пожежного», намагаючись

реагувати на події в Криму, а потім на утворення ДНР і ЛНР, як на проблеми вже пред'явлені його послідовникам реальністю. Зараз він трансформується в лідера - «торговця», прагнучи залучити послідовників у здійснення своїх ідей та планів.

Досвід політичного лідерства в Україні свідчить, що дуже часто найбільш помітні лідери, в тому числі загальнонаціонального масштабу, проходили своє формування в рамках різноманітних державних інституцій. Леонід Кучма, Віктор Ющенко та Віктор Янукович, Петро Порошенко, перед тим як стати Президентами України обіймали посади Прем'єр-міністрів, й інші посади в уряді. Вибори при цьому були лише тестом, який мав показати чи є вони загальнонаціональними політичними лідерами, чи отримали вони цей статус працюючи в структурі державного управління. Проте особливість Петра Порошенка в тому, що його також можна вважати політичним лідером, який отримав популярність і послідовників завдяки «Євромайдану». Однак він відрізняється від усіх інших лідерів пов'язаних з цією акцією - від Соболева, Яроша, Парасюка, Богомолець, Булатова та ін. Можна говорити про визначну роль «євромайдану» у становленні Порошенка як політичного лідера, оскільки в 2013 році його в цій якості просто не існувало і в будь-яких рейтингах політичних симпатій його результат був нижче статистичної похибки. Єдиним позитивним підставою для такого зльоту, був такий же низький рівень антирейтингу, що давало йому значний потенціал для майбутнього зростання. Водночас він не є протестним політичним лідером. У ході «євромайдану» Порошенко демонстрував поведінку відмінну від усіх ключових публічних осіб. На відміну від опозиційної трійки він максимально дистанціювався від будь-яких переговорів з Януковичем і чинною владою, не заявляв про будь-які претензії на владу чи посади, на відміну від лідерів громадського сектору демонстрував схильність до компромісів і не вимовляв радикальних заяв. На тлі небагатослівного, але дієвого Порошенка опозиційна трійка виглядала демагогами. Віталій Кличко, Арсеній Яценюк та Олег Тягнибок в ході протестів втрачали довіру своїх прихильників, в тому числі через необережні заяв і обіцянок, які згодом не були реалізовані. Порошенко стабільно тримався у розширеному колі лідерів Майдану, постійно виступав на віче і активно займався зустрічами з європейськими чиновниками, візитами на європейські конференції та іншою подібною діяльністю. У підсумку йому вдалося отримати роль «третьої сили», уникнувши критики, яка зосередилася на прихильниках Януковича і опозиційної трійки.

Напевно найбільш важливим для країни є президентське політичне лідерство, яке можна вважати одним з різновидів адміністративного політичного лідерства. Російський дослідник В. А. Зорін зазначає, що «Президент – це лідер не тільки в тому сенсі, що він займає високу позицію у формальній і неформальній ієрархії влади. Лідерство президента – це ще й широкомасштабний процес, в який залучені всі зацікавлені в політиці актори. У якомусь сенсі визначення позиції в політичному просторі проводиться шляхом співвіднесення приватного інтересу з передбачуваними інтенціями президента (у категоріях «свій – чужий», «консерватор – опозиціонер», «байдужий – прихильник» і т.п.)».

Проблеми президентського політичного лідерства в Україні традиційно полягали у поширенні негативної категоризації, яка вела до протиставлення послідовників, і зневазі формуванням позитивних змістовних програм, які б стали причиною консолідації та мобілізації всього суспільства, а не тільки певних груп електорату. Порошенко вдалося цього уникнути, оскільки такі категорії як «закінчення військових дій», «завершення політичної кризи», «оновлення влади» і «збереження територіальної цілісності» збіглися з потребами і установками послідовників. У результаті Петро Порошенко - це перший український президент, який отримав переважну більшість голосів у всіх регіонах країни.

Зараз він додатково пропонує активацію категорій «європейської інтеграції» і «оновлення країни». Мобілізаційний потенціал його лідерства зберігається завдяки

чіткій категоризації «чужих», в якості яких тепер можуть використовуватися як «сепаратисти», так і радикальні елементи і корупціонери, що заважають модернізації країни. Таким чином, Порошенко, який у якості політичного лідера є результатом «євромайдан», зараз є найбільш успішним в якості політичного лідера на посаді Президента України, зберігаючи свій рейтинг і через рік після обрання.

Воронова Т. В., старший преподаватель кафедры политологии Днепропетровского национального университета имени Олеса Гончара (Днепропетровск, Украина), E-mail: kafpol@ukr.net

Президентское и протестное политическое лидерство в Украине.

***Аннотация.** В статье рассматриваются особенности политического руководства в рамках и по итогу «евромайдана». Категория «поддерживающего общественного мифа» используется, чтобы описать различия между лидерами политических партий и лидеров неправительственных организаций, принимавших участие в «евромайдане». Лидеры неправительственных организаций, такие, как Дмитрий Ярош и Егор Соболев видят ситуацию в корне неправильной, и ориентируются на коренную перестройку общества, то есть изменение «мифа», как единственного выхода из ситуации, в то время как партийные лидеры стремятся использовать его.*

Петр Порошенко рассматривается как один из политических лидеров «евромайдана», который продемонстрировал отличное от других поведение и стал основным бенефициаром перераспределения сторонников. Как Президент Украины реализует позитивную программу президентской политического руководства.

***Ключевые слова:** политическое лидерство, «евромайдан», лидеры неправительственных организаций, лидеры политических партий, президентское политическое лидерство.*

Voronova T., senior lecturer of the department of political science, Oles Honchar Dnipropetrovsk national university (Dnepropetrovsk, Ukraine), E-mail: kafpol@ukr.net

Presidential and protest political leadership in Ukraine.

***Abstract.** The article investigates the features of political leadership within and at the end of «Euromaidan». The category of «sustaining myth» of society is used to describe the differences between the leaders of political parties and leaders of non-governmental organizations that took part in the «Euromaidan». Leaders of non-governmental organizations such as Dmytro Yarosh and Yegor Sobolev regard the situation so fundamentally wrong, that they see a fundamental restructuring of society, that is the change of the «supportive myth», as the only way out of the situation, while the party leaders are seeking to use it.*

Petro Poroshenko is considered as one of political leaders of «Euromaidan», who demonstrated excellent behavior from others and thus become the main beneficiaries eligible for the redistribution of supporters. As the President of Ukraine he has demonstrated the ability to structure cognitive space by creating mass awareness, promotion and support of social categories that is able to accommodate the largest possible number of followers and implements positive program of presidential political leadership.

***Key words:** political leadership, «Euromaidan», leaders of non-governmental organizations, political party leaders, constituents, presidential political leadership.*

УДК 327.7 + 659.4

Anna Balanyk

post-graduate student of Donetsk National University (Vinnytsia, Ukraine)

E-mail: balanikanna@rambler.ru

UN GOODWILL AMBASSADORS IN THE PR-ISATION OF INTERNATIONAL RELATIONS

***Abstract.** The peculiarity of Goodwill Ambassadors' diplomacy consists in specific information they report to the global audience. To achieve their purpose methods and means of PR are used. The particular attention is drawn towards social networks and special campaigns conducted by means of the Internet. The examples of successful PR usage are: Yao Chen with her 80 million followers on Weibo; Jackie Chan who doubled all donations from his fans for his charity projects; «Match*